

BROTTSOFFER
JOUREN
☎ 116 006

ንገበን ዝተቐልዑ
ህፃውንቲን
መንእሰያቲን
ንምድጋፍን ምላሽ

ሓበሬታ ነቶም ግዳይ ገበን ንዝኾነ ህፃን
ዝቐርቡ ወይኮነ ዝረኽቡ ሰባት።

Brottsofferjouren Sverige
Brottsofferjouren Uppsala län
Tigrinja

ንገበን ዝተቐጸሎ ህፃውንትን መንሰያትን ንምድጋፍን ምላሽ ንምሃብን

ፀሓፊ:- ኮርኔሊያ ዮሃንሰን፣ ንኣብነት ማእኸል ግዳያት ገበን ኣዳለይቲ ንግዲ ስዊድን መወከሲ ጉጅለ:- ሊንዳ ስታልበርግ፣ ግዳያት ገበን ኣውራጃ ኡፕሳላ፤ ሊን ሞሊን ማእኸል ደገፍ ገበነኛ መንእሰያት – ማእኸል መንእሰያት ኡፕሳላ፤ ኣንደርስ ናይለን ማእኸል ህፁፅ ኩነታት ግዳያት ገበን ስዊድን፤ ኤምሊ ክኒፍስትሮም፣ ማእኸል ህፁፅ ኩነታት ግዳያት ገበን ስዊድን

ምስላዊ ቅርፅን ስእልን:- ካሪን ሮዘንበርግ

ተሓቲሙ ብ:- ማእኸል ህፁፅ ኩነታት ግዳያት ገበን ስዊድን 2023

ሕተም:- Kph ሓታሚ ትካል AB

ተተርጉሙ ብ:-

ይድገፍ ብ:- ናይ ኣውራጃ ምምሕዳራዊ ቦርድ ኣውራጃ ኡፕሳላ

ትሕዝቶ

ነቲ ዘጥፈኦ ህፃን ይሓዝዎ	5
መሰላትን ሕግታትን ህፃውንቲ ኣብ ስዊድን	6
ካልኣት ክፈልጥዎም ዝግብኡ ሕግታት	8
ንህፃውንቲ ዝፀልፀ ገበናት	10
ካልኣት ዝተፈላለዩ ዓይነታት መጥቃዕቲ	11
ህፃውንትን ዘቤታዊ መጥቃዕትን	13
መጥቃዕቲ ኣብ ጥቡቕ ርክብ መንእሰያት	14
ህፃውንትን መንእሰያትን ንገበን ዘለዎም ዝተፈላለዩ ግብረመልሲ	16
ብዝርርብ ናይቲ ህፃን ርእሰ ተኣማንነት የማዕብሉ	22
ተሻቓላይ ወላዲ ወይኮዓ ዘመድ ምኺን	24
ገበን እንትፍፀም መዘኻኸሪ ዝርዝር	25
ብዛዕባ እቲ ሕጋዊ መስርሕ ምፍላጥ ፅቡቕ እዩ	26
ደገፍ ተግባር ሰበስልጣናት	28
ደገፍ ግዳያት ገበን ኣብ ኣውራጃ ኡፕሳላ	31
ኣብ መላእ ስዊድን ደገፍ ዝህቡ ንግድታት	34

ነቲ ዘጥፈኦ ህፃን ይሓግዝዎ

ልክዕ ከም ዓበይቲ ብዙሓት ህፃውንቲ ብቐጥታ ግዳያት ገበን ኮይኖም ወይከዓ ብተዘዋወረ ከም ምስክር ወይ ዘመድ ግዳይ ገበን ወይከዓ ገበነኛ ብምኻን ይፅለዉ። ኩሉ ትሕቲ 18 ዝዕድሚኡ ብመሰረት ሕገ ህፃን እዩ።

ህፃውንቲ ምስ ገበን ተተሓሒዞ ዝመፅእ ፀገም ምፅዋር ንክክእሉ ደሓን ናይ ዝኾኑ ዓበይቲ ሰባት ሓገዝ ይድልዮም። ኮይኑ ግና ንዓበይቲ እቲ ህፃን ከመይ ብዝሓሸ መንገዲ ክድገፍን ክሕገዝን ከም ዘለዎ ምፍላጥ ኣፀጋሚ ክኸውን ይክእል እዩ። ወለዲ ናይ ግዳም ግዘ ብምግዳብን ከም ቀደሙ ብናፅነት ከይንቀሳቐስ ብምክልኻል ንውላዶም ክሕልውዎ ይደልዩ እዮም። እዚ በቲ ህፃን ከም ድርብ ምቅላዕ ኮይኑ ክውሰድ ይክእል፤ ፈላጊ ንገበን ምቅላዕ ቀዲሉ ከዓ ንገደብ።

እቲ ህፃን በቲ ዘጋጠመ ነገር ምንም ጥፍኣት ወይ ሓላፍነት ከም ዘይወስድ ንክፈልጥ ሓገዝ ይድልዮ። እቲ ህፃን ድሕንነትን ዳግማይ ምትእምማንን ንክስምዖን ንባዕሉ ዘለዎ ግምት ከማዕብልን ሓገዝ ይድልዮ። ናይ ሓደ ሰብ ስምዒት፣ ሓሳባትን ተጓንፎታትን ንምግላፅ ምክኣል ንኹልና ኣገዳሲ እዩ። ንሶም ከም ዘመድ ነቲ ግዳይ ገበን ዝኾነ ህፃን ምሕጋዝ ከድልዮም ይኸውን። ኣሕዋትን ኣሓትን ግዳይ ገበን ዝኾነ ህፃን እውን ነቶም ዘጋጠምዎም ፀገማት ንምፅዋር ሓገዝ ይድልዮም ይኸውን እዩ። ኣሕዋትን ኣሓትን እውን ደገፍ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎም።

እዛ ቡክሌት ንሶም ከም ዓብዪ ግዳይ ገበን ንዝኾነ ህፃን መልሲ ከመይ ከም ዝህቡ ምክርታት ትህብ። እታ ቡክሌት ህፃውንቲ ንምሕላውን ንምሕጋዝን ብዘዕባ ዘለዉ ሕግታትን ማሕበረሰባዊ ተግባራትን ሓበሬታ ኣለዎ።

መሰላትን ሕግታትን ህፃውንቲ አብ ስዊድን

አብ ስዊድን ዘለዉ ህፃውንቲ ጥንኩራት መሰላት ኣለዉዎም ዓበይቲ እውን ህፃውንቲ ደሓን ከም ዝኾኑ ናይ ምርግጋፅ ግዴታ ኣለዎም። እዚ ከዓ ብቐንዲ ብውዕሊ መሰል ህፃውንቲ ተባሂሉ ብዝፀዋዕ ሕጊ ይትግባር።

አብ ሕቡራት ሃገራት ኮንቬንሽን መሰል ህፃናት (ውዕሊ መሰል ህፃውንቲ) ድንጋገታት መሰል ህፃውንቲ ሓዘ እዩ። ካብ 2020 ጀሚሩ ውዕሊ መሰል ህፃውንቲ ናይ ስዊድን ሕጊ እዩ። እዚ ሕጊ ማለት መሰል ህፃውንቲ አብ ስዊድን ልዑል ደረጃ ተዋሂብዎ ኣሎ ማለት እዩ። ናይ ክልል ሰበስልጣናት፣ ኣካላት ፍትሕን ካልኣት ውሳኔ ወሃብትን አብ ውዕሊ መሰል ህፃውንቲ ዝተፀሓፉ መሰላት ልክዕ ከም ካልኣት ናይ ስዊድን ሕግታት ከኸብሩ ኣለዎም።

ውዕሊ መሰል ህፃውንቲ ገለ ካብኡታት ነዚ ይመስል፡-

- ህፃውንቲ ክዘረቡን ክድመፁን መሰል ኣለዎም።
- ህፃውንቲ ብህይወት ናይ ምንባርን ምዕባይን፣ ሓሳቦም ናይ ምግላፅ፣ ከም ድላዮም ናይ ምኃንን ድሕንነት ናይ ምርከብን መሰል ኣለዎም።
- ዝኾነ ህፃን ኣድልዎ ክፍፀሞ ኣይግባእን።
- ህፃውንቲ ናብ ቤት ትምህርቲ ክኸዱ ኣለዎም።
- ረብሓ እቲ ህፃን ኩሎግዘ ክቕድም ይግባእ።

ሕድሕድ ህፃን ፍሉይ ስለዝኾነን ዘለዎ ሓሳብ ስለዝፈለለን ነቲ ህፃን ዘዋፅኦ ንምፍላጥ ኣፀጋሚ ክኸውን ይኽእል እዩ። ነቲ ህፃን ክፀልዉ ዝኽእሉ ውሳኔታት ዝውስኑ ኩሎም ሰበስልጣናት አብ ረብሓ እቲ ህፃን ተመስሪቶም ውሳኔኡም ክምርምሩ ከረጋግፁን ኣለዎም።

ካልኦት ክፈልጥዎም ዝግብኡ ሕግታት

- ዋላ እኳ ንትምህርቲ ተባሂሉ ዝግበር እንተኾነ ህፃን ምውቃዕ ዘይሕጋዊ እዩ። እቲ ዓብይ ሰብ ህፃን ከመይ ክዕብይ ከም ዘለዎ ደገፍ እንተደልዩ፣ ሓገዝ ባዕሉ ከናዲ ኣለዎ።
- ኩሎም ዓይነት ዘቤታዊ መጥቃዕቲ ዘይሕጋዊ እዮም። እቲ ገበነኛ ክፍረዶ ዝኸእል እንተኾይኑ ንህፃን ኣብ ገዛ መጥቃዕቲ ንኸርኢ፣ ንኸሰምዕ ወይ ንኸገጥሞ ምግባር ገበን እዩ።
- ቅድሚ ብርክት ዝበሉ ዓመታት ኣብቲ ህፃን ገበን ተፈጻሚ እንተነይሩ፣ ክሲ ፖሊስ ክኸፍቱ ይኸእሉ እዮም፣ ዓበይትን ህፃውንትን እውን እቲ ገበን ዝተፈጸመሉ እዋን ብዘየገድስ ደገፍ ግዳያት ገበን ክረኽቡ ይኸእሉ እዮም።
- ኣዋልድ ኣብ ስዊድን ኮነ ወፃኝ ዓዲ ብልዕተን ክግረዞ የብሉን። ኩሎም ዓይነት ናይ ብልዕቲ ግርዛታት ዘይሕጋዊ እዮም። ወለዲ ነታ ህፃን ካብዚ ክሕልውዎ ይግባእ።
- ክሕልውዎ እንተኾይኖም ምምርፃው ዘይሕጋዊ እዩ። ነቲ ውልቀሰብ ኣብኡ ኣገዲድካ ክምርፃ ንምግባር ናብ ወፃኝ ሃገር ክኸይድ ምትላል ገበን እዩ።
- ኣብ ዓሰርተታት ዕድሙ ዘሎ ሰገን እንታይ ከም ዝለበሰ ምውሳን ዘይሕጋዊ እዩ፣ ባዕሎም ናይ ምውሳን መሰል ኣለዎም።
- ንዝደለይዎ ከፍቅሩ ይኸእሉ እዮም። ልዕሊ 15 ዝዕድሚኡ ሰብ ምስ መን ክኸውን ከም ዘለዎ ክውስን ይኸእል እዩ።
- ኣብ ስዊድን ክልቲኦም ክሰብ ዝደለዩን ሓዲኦም ፅዕንቶ ክሰብ ዘይተሰምዖምን፣ ልዕሊ 15 ዕድሙ ዝኾነ ምስ ካልእ ልዕሊ 15 ዝዕድሚኡ ጾታዊ ርክብ ክገብር ይኸእል እዩ። ልዕሊ 15 ዝዕድሚኡ ዝኾነ ሰብ ምስ ትሕቲ 15 ዝዕድሚኡ ዝኾነ ሰብ ጾታዊ ርክብ ክገብር ኣይኸእልን፣ እዚ ገበነኛ እዩ።

ንህፃውንቲ ዝፀልፀ ፲፱፻፲፱ ገበናት

ህፃውንቲ ብቐንዲ ብመንገድ ብብዓል ገበናት ይገድኡ እዮም፤ ኮይኑ ግና ዓበይቲ ሰባት ገበናት ብዘኾኑ እውን ይገድኡ እዮም።

ስድራቤት ንገበን እንትቃለዕ ንኣብነት ስርቂ፣ ማህሰይቲ፣ ብሽለልትነት ትራፊክ ዝበፀሕ ሓደጋ መኪና፣ እቲ ህፃን ንገበን ይቃለዕ እዩ ነቲ ዝበፀሕ በሰላ እውን ክፃወሮ ይግባእ።

ሎሚ ንህፃውንቲ ዝትንክፉ ብዙሓት ገበናት ኣብ ኢንተርኔት እዮም ዝፍፀሙ። እቶም ገበናት ኣበይ ከም ዝተፈፀሙ ብዘየገድስ ኣብ ኩሉ ሕብረተሰብ ከም ዝኸውን ኣብዚ እውን እቶም ሕግታት ይትግበሩ እዮም። ምፍርራሕ፣ ምጭናቕ፣ ኣድልዎ ወይ ማህሰይቲ ብኢንተርኔት ይኹን ብሓቃዊ ህይወት ብዘየገድስ ከበድቲ ገበናት እዮም። ከም ዘመድ ናይቶም ህፃውንቲ ናይ ማሕበራዊ ሚዲያ ህለዎኦም፣ ኣብ ህይወት እቶም ህፃውንቲ ዓብዪ ቦታ ስለዘለዎን ገበናት ስለዘለዎምን ኣፍልጦ ክህልዎም ኣለዎ። እቶም ህፃውንቲ እንታይ እንታይ ኣፕሊኬሽናት እዮም ዝጠቀሙ? ግቡእ ዘይኮነ ተግባር ንዘሰርሕ ሰብ ከመይ ከም ዝግግቱን ሪፖርት ከም ዝገብሩን ይፈልጡ ዶ?

ኣብነታት ልሙዳት ገበናት

ምሕዳግ፣ ስርቂ፣ ምብልሻውን ዘረፋን

ምናልባት ኣብ ህፃውንትን መንእሰያትን ካብ ዝፍፀሙ ገበናት እቶም ልሙዳት ገበናት እዮም። ምስ ስርቂ ብዝተሓሓዘ ዝተኸሰሱ ገበናት ብዘሉ ግዜ ምፍርራሕን መውቃዕትን ይበፀሑም እዩ።

ዝተፈላለዩ ዓይነት ወሲባዊ ገበናት

ኣብ ኢንተርኔትን ኣብ ሓቃዊ ህይወትን ክፍፀሙ ይኽእሉ እዮም። ንኣብነት ዘይተደለዩ ክዳን ዘይብሎም ስእልታት ብዘይድልዩት ንክቕበል ምግባር ወይ ካብ ድልዩት ወፃኢ ዝተፈላለዩ ወሲባዊ ተግባራት ንክገብር ምድፍፋእ ክኸውን ይኽእል እዩ።

መስርሕ ፍትሒ ብዘይኣገባብ ምጥቃም

እዚ ንኣብነት ግዳያት ገበንን መሰኻኽርን ናይ ፖሊስ ክሰም ንክልዕሉ ወይ ናይ ምስክርነት ቃሎም ንክቕይሩ ምፍርራሕ እንትበፀሑም እዩ።

ጉልበታውን ኣድልዎን

ከቢድ እዩ ኩሎም ኣብቲ ቤት ትምህርቲ ዘለዉ ህፃውንትን ዓበይትን ነንሕድሕዶም ብፅቡቕ ከም ዝተሓሓዙ ኣብ ምግባር እቲ ቤት ትምህርቲ ዓብዪ ሓላፍነት ኣለዎ።

ካልኦት ዝተፈላለዩ ዓይነታት መጥቃዕቲ

መጥቃዕቲ ብትኽክል እንታይ እዩ? ኣብ ህፃውንቲ ዝፍፀሙ መጥቃዕትታት ዝተፈላለዩ ቅርፅታት ክሕዙ ይኽእሉ እዮም። እዞም ገበነኛታት ጓዮት፣ ደቂ ክፍሊ፣ ኣባላት ስድራቤት ወይ ምናልባት መፃምድቲ (እቲ ህፃን ኣብ ዓሰርተታት ዝርከብ ሰገን እንተኾይኑ) ክኸውን ይኽእል እዩ።

ኣካላዊ መጥቃዕቲ

እዚ ቡኛ፣ ኢር ፋይል፣ መውቃዕቲ ወይ ፀጉሪ ምስሓብ ክኸውን ይኽእል እዩ።

ንዋታዊ መጥቃዕቲ

እዚ ማለት እቲ ገበነኛ ናይቲ ግዳይ ንብረት እንትሰብር ማለት እዩ።

ፆታዊ መጥቃዕቲ

ኩሎም ዓይነት ወሲባዊ ማህሰይቲ ዓይነታት ፆታዊ መጥቃዕቲ እዮም። ሓደ ሰብ ብዘይ ድልዩቱ ወሲባዊ ተግባራት ክርኢ ምግዳድ፣ ልክዕ ሓደ ሰብ ካብ ድልዩቱ ወፃኝ ከም ምምርፃው ፆታዊ መጥቃዕቲ እዩ።

ስነ ኣእምሮአዊ ማህሰይትን መግለልትን

እዚ እቲ ግዳይ ትሑትን ዋጋ ዘይብሉን ኮይኑ ንኸስምዖ ንምግባር ዝተፈላለዩ ፀርፍታትን ጥሕሰትን ክኾኑ ይኽእሉ እዮም። ብተወሳኺ እውን ነቲ ህፃን ምግብ ብዘይምሃብ፣ እቲ ህፃን ክቕርርን ክሳቕን ብምግባር፣ ነቲ ህፃን ብምቕላፍ ወይ ፍቕሪ ብዘይምሃብ ህፃን ምቕፃዕ ክኾን ይኽእል እዩ።

ተቐፃፃሪ መጥቃዕትን ጭቆናን

እዚ እቲ ህፃን መሰሉ ከም ድላዩ ንኸይጥቀም ዝገብር ነገር ክኸውን ይኽእል። እዚ ማለት ነቲ ህፃን ናይ ፅሑፍ መልእኽትታቱን መዝገብ ውዕለቱን ብምንባብ፣ ንሓደ ሰብ ብናይ ሞባይሉ ጂፕኤስ ተግባራቱ ብምክትታል፣ እቲ ህፃን ምስ ተፃራሪ ፆታ መሓተት ከይቐርብ ብምኽልኻል ወይከዓ እቲ ህፃን ኣብ ሓድሓደ ናይ ቤት ትምህርቲ ትምህርትታት ንኸይሰተፍ ብዘይምፍቃድ ክኸውን ይኽእል እዩ።

ህፃውንትን ዘይሕጋዊ መጥቃዕትን

አብ ህፃውንቲ ዝፍፀም መጥቃዕቲ ዘይሕጋዊ እዩ። ከምኡ እውን ንሓይ ህፃን አብ ገዛ መጥቃዕቲ ክርኢ ምግባር ዘይሕጋዊ እዩ። ዋላ እኳ እቲ ህፃን ንመጥቃዕቲ እንተዘይተቐጸሎ ህፃውንቲ አብ ገዛ መጥቃዕቲ ንክርእዩ ብምግዳዶም አዝዮም ይጉድኡ እዮም። ህፃውንቲ ዓበይቲ ካብ ዝሓስብዎን ዘስተባህልዎን ንላዕሊ አባል ስድራ ፅቡቕ እንተዘይሃልዩ ይርእዩን ይሰምዑን እዮም። መጥቃዕቲ ዝበፀሐም ህፃውንቲ እንስሳት ዘቤት ይጉድኡ እዮም ኢሎም ይፈርሑን ንኣናእሽተይ ኣሕዋትን ኣሓትን ናይ ምክንኻንን ምሕላውን ሓላፍነት ክስምዖም ይኸእል እዩ። መጥቃዕትን ማህሰይትን ዝበፀሐ ዘመድ ናይ ብሓቂ ዝቕተል መሲሉዎም ይጫነቹ ይኾኑ እዮም። አብ ዘቤታዊ መጥቃዕቲ ህፃውንቲ አብቲ ማህሰይቲ ዝበፀሐ ዘሎ ወላዲ ምቕጥዖም ልሙድ እዩ። ኮይኑ ግና እቲ አብ መብዛሕትኡ ግዘ በዳሊ ዝኾነ ኣቦኡም ክእሰር እዩ ኢሎም እውን ይጫነቹ እውን ይኾኑ እዮም።

መጥቃዕቲ ዝረኣዩ ህፃውንቲ ጎንፅታትን መጥቃዕትታን ከመይ ክፈትሑ ከም ዘለዎም ክመሃሩ ኣለዎም ምስ ናይ ደገ ዓብዪ ሰብ እውን ክዘራረቡ ኣለዎም። ናይ ሰብ ሞያ ሓገዝ ምርካብ እውን ይምከር።

መጥቃዕቲ ኣብ ጥቡቕ ርክብ መንእሰያት

ኣብ ጥቡቕ ርክብ ዝፍጠር መጥቃዕቲ ካብ እዋን ብፅሕና ክጅምር ይኸእል እዩ ዓበይቲ ድማ ብቕልጡፍ መልሲ ክህቡን ነቲ ህፃን ንምሕጋዝ ዝኸእልዎ ክገብሩን ኣገዳሲ እዩ። ልክዕ ከም ዓበይቲ ንመንእሰያት እውን ካብ ዝቐፀሮም ርክብ ንምውፃእ ከቢድ ክኾኖም ይኸእል እዩ።

መንእሰያት ምስ ዝደለዎ ናይ ምኪን መሰል ኣለዎም። ግን መፃምድቶም ወይ ስድራቤቶም ነቲ ህፃን ናብ ገበን እንተቃሊዖም ወይ ነቲ ህፃን ብሕማቕ እንተሓዘዎ ንሶም ከም ዘመድ እቲ ህፃን ካብቲ ርክብ ንኸወፅእ ክሕግዝዎ ይግባእ። እቲ መንእሰይ ምስ መፃምዱ ኣብ ሓያል ፍቕሪ እንተሃልዩ፣ እቲ መንእሰይ ዝተቐልጠ ብሓቂ ገበነኛ ክኾን ከም ዝኸእል ንምርዳእ ክፅገም ይኸእል እዩ። እቲ መንእሰይ ብመፃምድቱ ምውቕዑ ወይ ምስ መሓተቱ ከይራኹብ ምኽልካሉ ከም ልሙድ ክሓስበ ይኸእል እዩ። ብፍፁም ግን ፅቡቕ ኣይኮነን።

ኣብ ዓሰርተታት ዕድሙ ንዝርከቡ ሰገናት ኣብ ኣፀጋሚ ኩነታት ምእታው መሕፈሪ ክኸውን ይኸእል እዩ። ዓርሶም ንምክንኻን ዓበይቲ ከም ዝኾኑ ይስምዖም ንወለዶም ”ዶር” ምኪን እውን የሕፍሮም እዩ። ብፍላይ ወለዱ እቲ ህፃን ምንም ዓይነት ፍቕራዊ ርክብ ንኸህልዎ ከም ዘይደልዩ እንተተዘረበም እዚ ብጣዕሚ ከቢድ እዩ። ካብኡ እታ መንእሰይ ኣብ ሕማቕ ፍቕራዊ ርክብን ከምኡ እውን ብተመሳሳሊ ንወለዳ ሓገዝ ንምሕታት ኣብ ዘይምድፋርን እያ ትቕርቀር። ኣብ ዓሰርተታት ዕድሙ ዝርከብ ሓይ ህፃን ንመጥቃዕቲ ዘቃልዕ መፃምድቲ ከም ዝረኽበ ንወለዱ ምንጋር ኣፀጋሚ እዩ። እቶም መንእሰያት ብወለዶም ከይቕፅዑ ዝፈረሑ እንተኾይኖም ወይ ንመፃምዶም ኣዝዮም ዝፈትዉ እንድሕር ከይኖም ኣብ ክንድኡ ንመፃምዶም ኣብ ምክልኻል ጎበዛት ክኾኑ ይኸእሉ እዮም መሀደሚ መንገድታት እውን ከናድዩ ይኾኑ። ኣብ ዓሰርተታት ዕድሙ ዝርከብ ሰገን ብናይ ስፖርት መጉዳእቲ ዘመኸንዮም ስምብራታት ሓዙ ክመፅእ ይኸእል እዩ፣ ዋላ እኳ ንዕኡ ሰብ ወቕዑዎ እንተኾነ።

ሓደ መንእሰይ ኣብ ዝቆፀሮ ርክብ እንትኣትው ብውጥረት፣ ጭንቀትን ዘይንጡፍ ብምኃንን ክርእ ይኽእል እዩ። ቅድም ክብል ሕጉን ተለዓዓላይን ዝነበረ መንእሰይ ኩሉ ግዜ ምስ ዝቆፀሮ መፃምዲ ክራኸብ ኣለዎ። ብሃንደበት እቲ መንእሰይ ምስ መሓተቱ ክዘናጋዕ ኣይፍቀደሉን ብስልኪ እውን ኩሉ ግዜ ክርከብ ክኽእል ኣለዎ።

ከም ዘመድ ንባህርያዊ ለውጢ ትኹረት ምሃብን ውሽጣዊ ስምዒቶም ክኸተሉን ኣለዎም። እቲ ገዛ እቲ ሰገን ካብ ቁፅፅር ዝወፀሉ ውሑስ ቦታ ምኃንን የረጋግፀ።

ፍቕራዊ ርክባት ክንደየናይ ጥዑያት ምኃኖም ምስቲ መንእሰይ ይዘራረቡ። እቲ ፍቕራዊ ርክብ ከመይ ከም ዝኾነ ሕቶታት ምሕታት ክሙክሩ ይኽእሉ እዮም፣ ንኣብነት፡-

- ____ ከምዚ ወይ ከምቲ ክገብር እንከሎ እንታይ ይስምዖም?
- ____ ኩሉ ግዜ ከም ዝፅሕፈልኪ ኣስተውዒለ የጭንቅኪ ዘሎ ይመስል ይርድኣኪ እዩ፣ ቀልጢፍኪ እንተዘይመሊስኪ ____ ከመይ ይኸውን?

ኣብ ዓሰርተታት ዕድሙ ዘሎ ሰገን ንሕቶታቶም ዘይክምልስ ይኽእል እዩ፣ ከይኑ ግና ንሱ ይሰምዖም እዩ ብዛዕባ እቶም መልስታት እውን ባዕሉ ይሓብብ እዩ፣ እዚ እንተንኣሰ ኣድላዪ እዩ። ከም ዘመድ እቲ መንእሰይ ኣብ መወዳእታ ደፊሩ ንኸምልስ ደፊሮም ምሕታቶም ኣገዳሲ እዩ።

ህፃውንትን መንጸሰያትን ንገበን ዘለዎም ዝተፈላለዩ ግብረመልሲ

ኩሉ ሰብ ንቅልውላው ዝተፈላለዩ ግብረመልሲ ኣለዎ ትኸክልን ጌጋን ዝበሃል እውን የለን። ዕድመ እቲ ህፃን እውን የገድስ እዩ። ህፃውንትን መንጸሰያትን ሕዚ እውን ንወጥሪ ከመይ ከም ዝፃወፍ ይመሃሩ እዮም ዘለዉ ብዝተፈላለዩ መንገዲ እውን ግብረመልሲ ክህቡ ይኸእሉ እዮም።

ገበን ንሓድሓደ ሰባት ካብ ካልኣት ንላዕሊ ክኸብዩም ይኸእል እዩ እዚ ኣብ ህፃውንቲ እውን ይሰርሕ እዩ። ግን ቀለልቲ ዝበሃሉ ገበናት ብህፃውንቲ ኣዝዮም መስካሕካሕቲ ከይኖም ምርካቦም ልሙድ እዩ። ሓድሓደ ግዜ እቶም ግብረመልሲታት እቲ ገበን ምስተፈጸመ ድሕሪ ነዊሕ እዋን ክመጹ ይኸእሉ እዮም።

ዋላ እኳ ሓላፍነት ዝወስድ እቲ ገበነኛ እንተኾነ ህፃውንቲ ኹን ዓበይቲ ጥፍኣተኝነት ስምዒት ይስምዖም እዩ። ህፃውንቲ ንመስካሕካሕቲ ኩነታት ከመይ ግብረመልሲ ከም ዝህቡ ሓድሓደ ዝተፈላለዩ ኣብነታት ኣብዚ ኣለዉ፡-

እቲ ህፃን ፀወታ ብሓዘን ይቕይር

ህፃውንቲ ብርቱዕ ስምዒታዊ ቃንዛ ናይ ምዕቃብ ክእለት ስለዘለዎም ንእሽተይ ብምፅዋትን እንደገና ብምሕዘንን ብቕልጡፍ ክቀያይሩ ይኸእሉ እዮም። ህፃውንቲ ስምዒታት ብናይ ባዕሎም መንገዲ ክፃወፍ ኣለዎም። ናይቲ ህፃን ስምዒት ብቕልጡፍ ክቀያየር ከም ዝኸእል ምፍላጥ ኣዝዩ ኣገዳሲ እዩ እዚ ምንም ዘይተለመደ ኣይኮነን። ፀወታ ናይቲ ህፃን ናይ ሓሳብ ልውውጥን ሓሳቡ ዝገልፀሉን መንገድን ስለዝኾን ክባረታታዕ ይግባእ።

እቲ ህፃን ብጫውጫው ዝግለፁ ብርቱዓት ስምዒታት ኣለውዎ እዮም

እቲ ህፃን ዓርሱ ከመይ ክገልፅ ከም ዘለዎ ስለዘይፈልጥ ብኸያትን ሓያል ቁጥዓት ክህልዎ ይኸእል እዩ። ስምዒት እቲ ህፃን የረጋግፁ እሞ ካብኡ የረጋግዕዎ። በቲ ዝተፈጠረ ነገር ምሕዘንን ምንዳድን ምንም ማለት ከም ዘይኮነ የረድእዎ። ናይቲ ህፃን ግብረመልሲ ፀገም እንተኾይኑ ንሶም ከም ዓብዪ እቲ ህፃን ገደባቱ ንኸውፅእ ክሕግዝዎ ኣለዎም። ስምዒቶም ከመይ ከም ዝገልፁ ብሓባር ክስማዕምዑ ይኸእሉ፣ ንኣብነት ክናደዱ ይኸእሉ እዮም ኮይኑ ግና በቲ ጉዳይ ምስ ኣሕዋትን ኣሓቶምን ክበኣሱ ከም ዘይብሎምን። ኣብ ክንድኡ ንፆኦም ዝስማዕምዎም ቁጥዓ ወይ ሓዘን ዝገልፁሎም ዝሕሹ መንገድታት ክረኽቡ

እቲ ህፃን ምንም ዝተፀለወ ኣይመስልንን

እቲ ህፃን ብዛዕባ እቲ ፍፃሞ ምንም ዘይተጨነቐ እንተመሲሉ ዘይተጨነቐ እውን ክኸውን ይኸእል እዩ። ንሶም ከም ዘመድ ምናልባት ልዕሊኡ ተጨኒቐም ይኸኑ። ኮይኑ ግና ኣብቲ ህፃን ዝደንጎሮ ከይዲ ሕውየት ክኸውን እውን ይኸእል እዩ። እቲ ህፃን ስምዒቱ ንምርኣይ ድሕንነት ይደልይ እዩ ዝፍትዎ ሰብ ኣቐዲሙ ሕማቕ ስምዒት እንተተሰማሒዎ፣ እቲ ህፃን ኣብ ከባቢኡ ዘለዉ ሰባት ክልዓልሉ ከም ዝኸእሉ ክሰብ ዝስምዖ ዘተሓሰስቦ ነገር ሒዝዎ ክፀበ ይኸእል እዩ። እቲ ህፃን ግብረመልሲታት ድሓር ክመፁ ይኸእሉ እዮም፣ እቲ ህፃን ባቲ ሓደጋ ምንም ከም ዘይበፀሐ ክትርጎም ዮብሉን።

እቲ ህፃን ንድሕሪት ይምለስ እዩ።

ምልሰት ማለት እቲ ህፃን ኣብ ዕብዮቱ ንድሕሪት ምምለስ ይጅምር እዚ ድማ ንህፃውንትን በፅሕታትን ክጎድእ ይኸእል። እንታይ ይኸውን ከም ዘሎ ንምርዳእ ይፀገሙ ስለዚ ድሕንነት ናብ ዝስምዖም ደረጃ ይምለሱ እዮም። ዓርሱ ዝኸኣለ በፅሒ ዳግማይ ብወለዱ ይተኣማመን ንእሽተይ ቆልዓ ድማ ናብ ዓባይዓባይትኡ ምጥቧው ክምለስ ይኸእል እዩ።

እቲ ህፃን ይጫኝጫኝ እዩ

ህፃውንቲ ነገራት ብምድግጋም ይመሃሩን ይግንዘቡን ስለዚ አብ እዋን እቲ ስርቂ እንታይ ከም እተፈጠረ ወይ ፖሊስ ከመይ ከም ዝሰርሕ ብተሕ ግዘ ምርዳእ ከድልዮም ይኸውን እዩ። ትዕግስቲ የርእዩ።

እቲ ህፃን ዘይጠፍእ ጭንቀት፣ ሓዘንን ሓሳብን ይስምፃ እዩ

ንገበን ዝተቐለሎ ጭንቀትን እቲ ህፃን ነዚ ጭንቀት ንምፅዋር ምፅጋሙ ንአዝማድ አዝዩ አዝዩ አፀጋሚ ነገር ይኸውን። ህፃውንቲ ዓርሶም ንምሕላው ይፅገሙ ብተሕ ግዘ እውን ዳግማይ ንኸይቃልዑ ብፍርሒ ግብረመልሲ ይህቡ እዮም። ፍርሒ ከም ጥርጣረን ቁጥዕን ክግለፅ ይኸእል እዩ ህፃውንቲ ናብ ውሽጢ ይኣትዉ፣ ይሓዝኑን ይጫነቕን ንምውፃእ እውን ኣይደፍሩን። ብተሓት ህፃውንቲ እኹል ድቃስ ኣይወስዱን ኣትኩሮት ምእካብ እውን ይኸብዶም። ጭንቀት ከም ሕማም ከብዲ፣ ሕማም ርእሲ፣ ህርመት ልቢ ምዝባዕን ናይ ድንጋፀ ኣካላዊ ምላሽ ዝኣመሰለ ከስዕብ ይኸእል እዩ።

እቲ ዝስምፃ ዘሎ ልሙድ ምኺኑ ነቲ ህፃን የረድእዎ፤ እዚኦም ንዘይተለምዱ ኩነታት ንቡር ግብረመልሲታት እዮም።

እኹል ድቃስ ዘይምውሳድ ጭንቀት ይውስኽ እዩ ስለዚ እቲ ህፃን እኹል ድቃስ ምርካቡ የረጋግፁ። ኣድላዪ እንተኾይኑ እቲ ህፃን ድቃስ ንኸወስዶ ይሓግዝዎ።

ናይ ድሕንነት ስምዒት ንምውሳኽን ነቲ ህፃን ናይ ሕውየት ዕድል ንምሃብን መደበኛ ተግባራት ይሓዙ።

አብኡ ብዝተፈጠረ ፍፃሞ ምኽንያት እቲ ህፃን ንቤት ትምህርቲ ምኽድ እንድሕር ዘይደልዩ፣ ነቲ ፀገም ንምፍታሕ ምስቲ ቤት ትምህርቲ ምዝርራብ ኣገዳሲ እዩ።

እቲ ህፃን ብሕቱ ንደገ ምውፃእ ዝፈርሕ እንተኾይኑ ነቲ ህፃን ናብ ቤት ትምህርቲ ወይ ስልጠና ክወስዱ ዝኸእሉ ዳሕና ንዝኾኑ ዓበይቲ ሓገዝ ክሓቱ ይኸእሉ እዮም።

ፖሊስ ክሕግዘ ከም ዝኸእልን ነቲ ህፃን ንሕላው ሕግታት ከም ዘለዉ ይጠቁሙ። እዚ ናይቲ ህፃን ናይ ድሕንነት ስምዒት ክውስኽ ይገብር።

ነቲ ህፃን እንታይ ይፍጠር ከም ዘሎ የፍልጡዎ። ኣዝማድ ነቲ ህፃን ብዘይምንጋር ዝሕልውዎ ክመስሎም ይኸእል ኮይኑ ግና ህፃውንቲ ብተሕ ይተልሙ እዮም፣ ብፍላይ ትኸክለኛ ሓበሬታ እንተዘይሂብኩዎም። ናይ ኣእምሮና ምስሊ ናይ ምፍጣር ክእለት ንጭንቀት ምውሳኽ ኣስተዋፅኦ ዝገብሩ መፍረሕቲ ኩነታት ክፈጥር ይኸእል እዩ።

እቲ ህፃን ብዛዕባ እቲ ተፈጠረ ነገር ክዛረብ ኣይደለዮን

ሓድሓደ ህፃውንቲ ፅቡቕ ዘይምህላዎም ይሓብኡ እዮም ሓድሓደ ግዜ ብደገ ዘይክረኣይን ዘይክልለዩን ይኸእል እዩ። ኣብ ካልኣት ኩነታት እቲ ህፃን ጥዑይ ከም ዘየለ ፍሉጥ እዩ ኮይኑ ግና ብዛዕባ እቲ ዝተፈጠረ ነገር ከውግዕ ኣይደልን። ምናልባት ስለዝደንገፀ ወይ ስለዝሓፈረ ወይ ከፍ ስምዒቱ ክገልፅ ዝኸእል ቃላት ንምርካብ ስለዝፀገም ክኸውን ይኸእል እዩ። ህፃውንቲ ዝስምዖም ነገር ብዘይምንጋር ነቶም ዝፈትውዎም ሰባት ዝፀቅቡ ክመስሎም ይኸእል እዩ።

ኣብ መንእሰያት ዘተኩሩ ብዙሓት ናይ ሓገዝ ተበግሶታት ከም ዘለዉ ነቲ ህፃን ከፍልጡ ይኸእሉ እዮም። ሙሉእ ብሙሉእ ናፃ ደገፍ ዝህቡ ምምሕዳራው ትካላትን ንመኽሰብ ዘይቆሙ ትካላትን። ምናልባት ብዛዕባ እቲ ፈለግ ዝተፈጠረ ነገር ንኸልእ ሰብ ምዝራብ ቀልሉ ክስምዖ ይኸእል እዩ።

ዓርሶም ናብቲ ህፃን የቕርቡ ሓቢሮም እውን ብዙሕ ፅቡቕ ግዜ የሕልፉ። ኣብ ዓሰርተታት ዕድሙ ዝርከቡ ሰገናት ምስ ወለዶም ግዜ ከሕልፉ ኣይደልዩን ኮይኑ ግና ስቕ ኢሎም ንውላዶም ናብቲ ህይወት ስድራቤት ይዓድምዎ። ድራር ይብልዑ፣ ናብ ሲኒማ ይኺዱ፣ እቲ ህፃን ኣብ ዝደለዮም ምስኡ ከም ዘለዉ የርእዮም።

እቲ ህፃን ክዛረብ ዘይደለ እንተኾይኑ ኣኸብሩሉ። ድሉው እንተዘይኮይኑ ከምኡ ይኹን። ነቲ ህፃን ምግዳድ ወይ ምጭቕጭቕ ከም ካልእ ጭንቀት ከጋጥሞ ይኸእል እዩ ፍረ እውን ኣየፍርን። የግዳስ ድሕንነት የስፍኑ ነቲ ህፃን ዝኾነ ይኹን ብዘየገድስ ምስኡ ከም ዘለዉ የርእዮም።

ነቲ ህፃን ብዛዕባ እቲ ፍፃሞ ከውግዕ ዝኸእል እንተኾይኑ ዳግማይ ቅድሚ ምሕታቶም ሒደት ሰሙናት ምናልባት እውን ወርሒ ይፀበዩ። ካብኡ ነገራት ንምርዳእን ቃላት ንምርካብን ንእሽተይ ተወሳኺ ግዜ ረኺቡ እዩ። እቲ ህፃን ምዝራን ምስጀመረ ዘጋጠሞ ነገር ብምዝራቡ ኩርዓት ከም ዝተሰምዖምን ሕንስ ምኺኖምን ምርኣይን ነቶም ፀገማት ብሓባር ንምፍታሕ ንክሕግዞም

እቲ ህፃን ባዕሉ ፍታሕ ይረክብ

እቲ ህፃን ፅቡቕ ስምዒት ንክስምዎ ኣዎንታዊ ፍታሓት እንትረክብ እዚ ክበረታታዕ ይግባእ! ብመሰረት ዕድሙ እቲ ህፃንን ዘጋጠምዎ ኩነታት እቶም ፍታሓት ብጣዕሚ ዝተፈለለዩ እዮም። ኣዎንታዊ ስትራቴጂታት ኩሉ ግዜ እቲ ህፃን ዕለታዊ ናብርኡ ብመደበኛ ዕለታዊ ተግባራት ንምስትኽኻል ዕድል ንክረክብን ነቲ ጉድኣት ንምፅዋርን ዝሕግዙ ሜላታትን እዮም። ምናልባት እቲ ህፃን ብዛዕባ እቲ ኩነት ንመሓተቱ ይነግሮም ይኸውን እዩ፣ ምፅዋት ወይ ምንቅስቓስ ኣካል ጥንካረ ብምግባር ወይ ፅቡቕ ስምዒት ንክስምዎ ዝገብሩ ነገራት እንዳገበረ ይርከብ። ከምኡ እውን እቲ ህፃን ነቲ ኹነት ንምፍታሕ ንክሕግዝ ንኣብነት ነቲ ሌባ ንምሓዝ ንክሕግዝ መዘኻኻር ፅሑፋት ምግዳፍ ክኸውን ይኽእል እዩ።

ብዝርርብ ናይቲ ህፃን ርእሰ ተአማንነት የማዕብሉ

ግዳያት ገበን ዝኾኑ ዓበይቲን ህፅውንትን ይሓፍሩ እዮም ሓድሓደ ግዘ እውን ዓርሶም ነቲ ዝተፈጠረ ነገር ሓላፍነት ይወስዱ እዮም።

ብሓቂ እዚ ትኽክል ኣይኮነን ኮይኑ ግና ኩሉ ግዘ ሙሉእ ሓላፍነት ዝሸከም እቲ ገበነኛ እዩ። እዚ ንሶም ቅድሚ ሕዚ ዕሽነት ነገር ገይሮም እንተነይሮም የጠቓልል እዩ እዚ ነቲ ህፃን ኣነፂሮም የብራህርሁሉ። ምስ ግዳይ ገበን ዝኾነ ህፃን እንትዘራረቡ ንዓበይቲ ኹነ ህፃውንቲ ኣብ እዋን እቲ ሓደጋ ኣብ ተግባራት እቲ ገበነኛ ብቐጥታ ምድሃብ ቀሊል እዩ። ንኣብነት ነዚ ክመስል ይኸእል፡-

እንታይ ተፈጢሩ?

ካብኡ ኹ እንታይ ገይሩ?

ሰም ብጠዕሚ ሕማቕ እዩ ገይሩ ከምዚ ኣይግበርን እዩ።

ሰም ኣጓይዩኒ ካብኡ ስልኪይ ሰሪቐኒ ወቐዑ እውን ኣውዲቐኒ።

ካብኡ ኩዕሶይ እውን ወሲድላይ።

ናይቲ ህፃን መንነት ንምምዕባል ሓደ መንገዲ ኣብቲ ዝርርብ እንታይ ከም ዝተፈጠረ ሓቢሮም ምስቲ ህፃን ይመርምሩ እቲ ህፃን እንታይ ከም ዝገበረ ኣብኡ የተኩሩ። ስለዚ በቲ ታሪኽ ኣቢሎም ናይቲ ታሪኽ ኣረኣጃ ይሕተቱ። ካብኡ ብዘኸ ግዘ ብዘሰባ እቲ ፍፃሞ ንፁር ዝኾነ ምስሊ ይረኽቡ እዮም።

እቲ ህፃን ከመይ ከም ዝገበረ እንትነግሮም ብዘተባብዑ ቃላት መልሲ ክህቡ ይኸእሉ እዮም። እቲ ህፃን ተባዕ ከም ዝነበረ፣ ነቲ ቅኑዕ ስጉምቲ ከም ዝወሰደን ነዚ ፍሉይ ሜላ ምምኳር ብልሒ ምኳኑ ይዘረቡ። ኣብ እዋን እቲ ፍፃሞ ኣብቶም ግብርታት እቲ ህፃን ሓቢሮም ብምትኪሮም ናይቲ ህፃን ክብርን ዓርሶ እምነትን ከመይ ከም ዝምዕብል ሓቢሮም ይርኣዩ።

እንታይ ተፈጢሩ?

ሰም አጓይዩኒ።

ንስኻ እንታይ ገይርካ?

ብዝኸአልኩዎ ቅልጣፈ ሃዲሙ... ዋላ እኪ ደጋገሙ
አይፋል እንተበልኩ ካብኡ ስልኪይ ሰሪቐኒ።

አይፋል ምባልካ ተባዕነካ
የርእይ! ካብኡ ኸ እንታይ ገይርካ?

ንሓገዝ ከእውይ ሞኪረ ግን ወቐው ናብ መሬት አውዲቐኒ።
ንከይወቐዕኒ ኢላ ኩዕሾይ እውን ሂቡ።

ሰም ለዋህ አይነበረን። ንስኻ ግን እቲ ትኸክለኛ ነገር ኢኻ ገይርካ!
አጓይዩካ ካብኡ ወቐው ናብ መሬት አውዲቐካ ብጠዕሚ ፈረሕካ
ትነብር፣ ይርደኣኒ እዩ። ንሓገዝ ንምፅዋእ ምሙካርካ ተባዕን በሊሕን
ዝነበርካ ይመስለኒ።

አብዚ ታሪኽ ውሽጢ እቲ ህፃን ዘይንጡፍ ከም ዘይነበረን ዓርሱ
ንምሕላው ዝከአሎ ኩሉ ገይሩ እዩ። እቲ ህፃን ብአንፃር ኣረኣእይኡ ብዛዕባ
እቲ ጉዳይ ናይ ምዝራብ ዕድል እንትረክብ እቲ አብ ዝነበሮ ኩነታት
ብምምስራት ክንዲ ዝኸእሎ ስጉምቲ ከም ዝወሰደ ብሓባር ክርድኡ
እዮም። አብዛ አብነት እታ ህፃን ብዙሓት ሜላታት ተጠቐሚ እያ፣ ነቲ
ገበነኛ ክተወግዶ ሞኪራ፣ አይፋል ኢላ፣ ሓገዝ ፀዊዓን ተደራዲራን (ሰም
ነቲ ህፃን ከይጎድኦ ኩዕሶ ሂቡ።)

ተሻጅላይ ወላዲ ወይከዓ ዘመድ ምኅንን

ህፃውንቲ ናይ ቁጥዑ፣ ፍርሒ፣ ሓዘን፣ ጭንቀትን ዘይምትእምማንን ስምዒትን ንምፅዋር ሓገዝ ይደልዩ እዮም። ንሶም ከም ዓብዪን ዘመድን እቲ ህፃን ዳግማይ ፅቡቕ ንክስምዖ ኣገዳሲ እዮም። ናይ ወላዲ ወይ ዘመድ ጭንቀትን ፍርሒ ናብቲ ህፃን ምምሕላፍ ዝተለመደ እዩ። እዚ እቲ ህፃን ዝበኣሰ ሕማቕ ንክስምዖ ክገብር ይኸእል ንሶም ቦቲ ዝተፈጠረ ነገር ዋላ ሕማቕ ይሰማዓዮም ድሕንነትን ምርግጋዕን ንምስፋን ይሞክሩ።

ከም ”መፍርሒ”፣ ”መደንገዳ”፣ ወይከዓ ”መስካሕክሒ” ዝብሉ ጥንክር ዝበሉ መግለፅታትን ብርትዕ ዝበሉ ቃላትን ካብ ምጥቃም ይተዓቀቡ። ከምዚ ዓይነት ቋንቋ ናይቲ ህፃን ጭምቀት ንክውስኽ ክገብር ይኸእል እዩ።

ከምኡ እውን ከም ሜላ መነኮይ ጭንቀት እቲ ህፃን ዝተቐልጠ ነገር ካብ ምቕናስ ይቆጠቡ። እቲ ህፃን መረጋገዳ የድልዮ እዩ፣ ስርቂ ንኣብነት ዋላ 20 ክሮነር ትኹን ብጣዕሚ መስካሕክሒ ክኸውን ይኸእል እዩ።

ዋላ እኳ እቲ ህፃን ዳግማይ ንገበን ምቕላዑ እንተኣጨነቐም ናይቲ ህፃን ህይወት ካብ ምግዳብ ክዕቀቡ ኣለዎም። እዚ ብተሕ እዋን ቦቲ ህፃን ከም ቅፅዓት ክውሰድ ይኸእል ግጉይ ምልክታት እውን ከህብ ይኸእል።

ንሶም ከም ዓብዪ ደገፍ እንተኣድልዩዎም

ዘመድ ግዳያት ገበን ዝኾኑ ህፃውንቲ ምኅን ኣፀጋሚ ክኸውን ይኸእል እዩ። ናይ ርእሶም ጥዕና ኣይረስዑ። ንሶብኣዊ ደገፍ ምስ ናይ ከባቢኦም መስመር ሓገዝ ግዳያት ገበን ይራኸቡ። መስመር ሓገዝ ግዳያት ገበን ንኣዝማድ ግዳያት ገበን ደገፍ ይህብ ምንም ወፃኢ እውን ኣይሓትትን።

ገበን እንትፍፀም መዘኻኸሪ ዝርዝር

ኣብ ከባቢኡም ዘሎ ህፃን ግዳይ ገበን እንተኾይኑ ነዚ ክገብሩ ይግባእ።

- 1. ኣብ ከይዲ ዘሎ ገበን ወይ ሓደ ሰብ ከቢድ ጉድኣት እንተበደሉዎ ናብ ፖሊስ ወይ ኣምቡላንስ ብቑፅሪ ስልኪ 112 ይደውሉ።**
- 2. ነቲ ህፃን ይከናኸንዎ።** ነቲ ህፃን የረጋግእዎ ኣብ ውሑስ ከባቢ ከም ዘሎ የረጋግፁ።
- 3. ንዝኾነ ጉድኣት ክንክን ይግባሩ።** ጉድኣታት ብተኪም ክምዝገቡን ከም መረዳእታ ክዕቀቡ ይግባእ።
- 4. ካልኣት መረዳእታታት እውን ይጻቅቡ።** እዚኦም ዝተበላሸዉ ክዳውንቲ (እቶም ክዳውንቲ ከይሕፀቡ)፣ ናይ ፅሑፍ ምልልሳት ወይ ስእልታት ክኾኑ ይኸእሉ እዮም።
- 5. ቅብሊታት የቐምጡ።** ሓድሓደ ግዘ ምስቲ ገበን ዝተትሓተዙ ወፃእታት ንኣብነት ንሕክምና፣ ንጉዕዞ ወይ ንሰብ ሞያ ስነ ኣእምሮ፣ ካሕሳ ክረኽቡ ይኸእሉ እዮም።
- 6. ነቲ ገበን ንፖሊስ የፍልጡ።** እዚ ኣብ መደበር ፖሊስ ወይከዓ ብቑፅሪ ስልኪ 114 14 ክገብርዎ ይኸእሉ እዮም። ፖሊስ ስዊድንኛን እንግሊዝኛን ይዘረብ እዩ ከይኑ ግና ንሰም እውን ተርጓሚ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎም። ሪፖርት ፖሊስ ኣብ ዘእትውሉ እዋን ገበን ምፍፃሙ ግድን ከረጋግፁብሎምን። ከም ወላዲ ነቲ ህፃን ኣብ ሪፖርት ፖሊስ ክሕግዝዎ ኣለዎም።
- 7. ትካል መድሕን ይርከቡ።** ምስቲ ትካል መድሕን ከይኖም ብምሕታት ንስነ ኣእምሮኣዊ፣ ኣካላዊ፣ ንዋታውን ናይ ገንዘብ ጉድኣትን ካሕሳ ክቕበሉ ይኸእሉ እዮም።
- 8. ደገፍ የናድዩ።** ግዳያት ገበን፣ መሰኻኸርን ኣዝማድን ዋላ ሪፖርት ፖሊስ ከቕርቡ እንተዘይደለዩ ብቲ ሕጋዊ መስርሕ ደገፍ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎም። ኣሕዋትን ኣሓትን ህፃውንቲ ግዳያት ገበን እውን ደገፍ ከድልዮም ይኸእል እዩ።

ብዛዕባ እቲ ሕጋዊ መስርሕ ምፍላጥ ፅቡቕ እዩ

- ግዳያት ገበን ብዛዕባ ውሳኔ ፖሊስ ሓበሬታ ናይ ምርካብ መተርጎሚ ናይ ምርካብን መሰል ኣለዎም፣ ንኣብነት ምርመራ ፖሊስ። እዚ ኣብ ህፃውንቲ እውን ይሰርሕ እዩ።
- ብዘይ ናይ ስዊድን ናይ ማሕበረሰብ ድሕንነት ቁፅሪ ናብ ፖሊስ ሪፖርት ክገብር ይኸእል እዩ።
- ዝኾነ ሰብ ዜጋ ስዊድን ይኹኑ ኣይኹኑ ብዘየገድስ ደገፍ ግዳያት ገበን ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎም።
- ሪፖርት ምስገበሩ ካብ ፖሊስ ዝኾነ ነገር ቅድሚ ምስምፃም ብዙሕ ግዜ ክወስድ ይኸእል እዩ፣ ብዛዕባ እቲ ጉዳይ ሕቶ እንተሃልዩዎም ናብ 114 14 ክድውሉ ይኸእሉ። ምርመራ እንትጅምር ፖሊስ መብዛሕትኡ ግዜ ነቲ ግዳይ ንሕቶ ብምፅዋዕ ይጅምር ቀደሉ ከዓ ንመሰኻኽር ይፅውዕ። እቲ ግዳይ እቲ ገበነኛ እንተተራኪቡን መዓዝ ከም ዝተራኸበን ናይ ምፍላጥ መሰል ኣለዎ።

- እቲ ምርመራ እንተትዓፅዩ ነቲ ውሳኔ ይግባይ ናይ ምባል መሰል ኣለዎ።
- ህፃውንቲ ናይ ከሳሲ ዓቃቢ ሕጊ ተባሂሉ ካብ ዝፅዕዕ ፍሉይ ደገፍ ይረኽቡ እዮም።
- እቲ ጉዳይ ናብ ቤት ፍርዲ እንተኸይዱ እቲ ግዳይ ካብቲ ገበነኛ መጥቓዕቲ ክበፅሑ ይኸእል እዩ። ኣብዚ ጉዳይ ናይ ከሳሲ ዓቃቢ ሕጊ ክሕግዝ ይኸእል እዩ።
- ዳርጋ ኣብ ኩሉ ቤት ፍርዲ ደገፍ መሰኻኽር ኣሎ፣ ዘብራህርሁን እቲ መጋባእያ ከመይ ከም ዝሰርሕ ንኹሎም ጎብነይቲ ዘርእዩን እዮም። ቅድሚ እቲ ከይዲ ፍርዲ ምጅማሩ ንጾም ክረኽቡዎም ይኸእሉ እዮም ከምኡ እውን ቅድሚ እቲ መጋባእያ ነቲ ቤት ፍርዲ ምጉብናይ ይከኣል እዩ።
- ፖሊስ ትሕቲ 15 ዝዕድሚኦም ህፃውንቲ ኣብ መጋባእያ ከይቐርቡ ብምርመራ ይምዝግብ። ዕድሚኦም ልዕሊ 15 ኮይኑ ኣብቲ ቤት ፍርዲ ውሽጢ ምርካብም ዘይምቕዎም እንተኸይኑ በቲ መጋባእያ ንኸረአዮሎም ክሓቱ ይኸእሉ እዮም። ሓብራዊ መጋባእያ ኣብ ካልእ ክፍሊ ኮይኖም ነቲ መጋባእያ ምድማፅ ማለት እዩ።
- ህፃውንቲ ካብ መደብር ፖሊስ ወፃኢ ኣብ ዝተፈለዩ ቦታ እዮም ዝምርመሩ። እዚኦም ከዓ በርናሁስ (Barnabus) ይበሃሉ ምስ ህፃውንቲ እውን ዝተወሃሃዱ እዮም። ነቲ ምርመራ ዘካይዱ ፖሊዊስ ነዚ ፍሉይ ስልጠና ኣለዎም።

ደገፍ ተግባር ሰበስልጣናት

ማሕበራዊ ግልጋሎት (Socialtjänsten)

ማሕበራዊ ግልጋሎት ኣብ ኩሎም ምምሕዳራት ከተማ ዘሎ ስልጣን ዘለዎ ኣካል እዩ። ኣብ ማሕበራዊ ግልጋሎት ዝሰርሑ ሰባት ሰራሕተኛታት ማሕበራዊ ጉዳያት ወይ ፀሓፍቲ ማሕበራዊ ጉዳያት ይበሃሉ ስርሖም እውን ንኩሎም ነበርቲ እቲ ምምሕዳር ከተማ ደገፍ ምሃብ እዩ። ስርሖም ምስ ህፃውንትን ስድራቤቶምን ምዝርራብ እውን የጠቓልል። ብመሰረት ውዕሊ መሰል ህፃውንቲ ማሕበራዊ ግልጋልት ኩሉ ግዜ ረኢቶ ህፃውንቲ ከድምፁን ኣብ ግምት ከእትዉን ይግባእ። ኣብ ገዛ ቅልውላው እንተሃልዩ ማሕበራዊ ግልጋሎት መዕቆቢ ኣብ ምሃብ ክሕግዙ ይኽእሉ እዮም።

ሓደ ህፃን መጥቃዕቲ ይበፀሖ ከም ዘሎ እንተጠራጢሮም ናብ ማሕበራዊ ግልጋሎት ሪፖርት ክግበር ይግባእ። እዚ ናይ ምትሕስሳብ ሪፖርት ይበሃል። ሓደ ህፃን ሓደጋ ከም ዘሎ እንተጠርጢሮም ሪፖርት ክገብር ኣለዎ ምንም መረዳእታ ኣየድልን

እዩ። ምስ ህፃውንቲ ዝሰርሑ ሰባት ሓደ ህፃን ክጉዳእ ይኽእል ዝብል ስግዳት እንተሃልዩዎም ሪፖርት ናይ ምግባር ግዴታ ኣለዎም። ካብኡ ናይ ማሕበራዊ ግልጋሎት ተግባር ናይቲ ህፃን ኩነታት ምምርመርን ናይቲ ቆልዓ ረብሓ መሰረት ብምግባርን ምኽሪ ምሃብ ይኸውን። እቶም ስጉምትታት እውን እቲ ህፃን ዝራኸበ ሰብ ይምደበሉ መላእ ቤተሰብ እውን ዝርርባዊ ደገፍ ክረክብ ይግበር ክኾኑ ይኽእሉ። እዚኦም ኩሎም ብፍቓድ ዝግበሩ ስጉምትታት እዮም። ኣብ ሓድሓደ ኩነታት እቲ ህፃን ኣብ ገዛ ኣፀጋሚ ኩነታት ከሕልፍ ይኽእል እዩ፣ ንኣብነት እቲ ህፃን መጥቃዕቲ እንትበፀሖ፣ ማሕበራዊ ግልጋሎት ንግዚኡ ካብ ገዛ ንኸወፀእ ክመኽሮ ይኽእል። እዚ ስጉምቲ ትኽክለኛ ምርመራ ዝሓትትን ነቲ ህፃን ብዘዋፀኦ መሰረት ክኸይድን ኣለዎ። ሃይማኖት እቶም ህፃውንቲ ናብ ክንክን ከይኸዱ ብፍፁም ምኽንያት ክኸውን ኣይኽእልን። ናይ ሓደ ህፃን ክንክን ዝውስኑ ኮሚቴ ማሕበራዊ ጉዳያትን (Socialnämnden) ምምሕዳራዊ ብዓል ስልጣንን (Förvaltningsrätten) እንበር ኣብ ማሕበራዊ ግልጋሎት ዝሰርሑ ፀሓፊ ማሕበራዊ ጉዳያት ኣይኮነን።

ማእከል ደገፍ (Stödcentrum)

እቲ ምምሕዳር ከተማ ግዳይ ገበን ንዝኾኑ መንእሰያት ደገፍ ናይ ምሃብ ፍሉይ ሓላፍነት ኣለዎ። ኣብ ብዙሓት ምምሕዳራት ከተማ ንመንእሰያት ግዳያት ገበን ማእከል ድጋፍ ኣሎ። እዚ ንጥፈት ካብ 10-20 ዕድሜ ንዘለዉ መንእሰያት ከምኡ እውን ዓበይቲ የተኩር። ተቐፃፀርቲ ኣብዚ ይሰርሑ እዮም እቲ ንክክእ ካብ ክፍሊት ነፃ እዩ መንነቶም ከይተፈለጠ እውን ከፅንሕዎ ይኸእሉ እዮም። ማእከል ደገፍ ፃውዒት ደገፍ፣ ተግባራዊ ሓገዝ፣ ምክርን ሕጋዊ ድጋፍን ይህብ።

ክፍሊ ስድራቤት (Familjeenheten)

ክፍሊ ስድራቤት ንህፃውንት መንእሰያትን ዘለዎም ስድራቤታት ይድግፉ። ብዝርርብ እቲ ናይ ስድራቤት ቴራፒስት እቲ ስድራቤት ብዝሓሸ መንገዲ ይራኸብን ክረዳዳእን ይሕግዝ። እቲ ስድራቤት ብፀገም እንተሓለፉ ንኣብነት ግዳይ ገበን እንተዘይነይሩ ምናልባት እዚ ሓገዝ ንምርካብ

ምክንያት ክኸውን ይኸእል እዩ። ክፍሊ ስድራቤት ኣብ ኩለን ምምሕዳራት ከተማ ኣሎ እዩ ከይኑ ግና ዝተፈልለዩ ሸም ክህልዎ ይኸእል እዩ።

ቤት ትምህርቲ

ኣብ ሕድሕድ ቤት ትምህርቲ ክዘራረቡ ንዝደልዩ ተምሃሮ ደገፍ ዝርርብ ዝህብ ኣማኸሪ ክህልው ኣለዎ። ኣብቲ ቤት ትምህርቲ ሓይህፃን መጥቃዕቲ ከም ዝበፀሐ እቲ ቤት ትምህርቲ እንተፈሊጡ እቲ መጥቃዕቲ ደው ከብል ሓላፍነት ኣለዎ። እቲ ቤት ትምህርቲ ነዚ እንተዘይገይሩ፣ እቲ ቤት ትምህርቲ ናብ መርማሪ ቤት ትምህርቲ ሪፖርት ክግበር ኣለዎ እዚ ድማ እቲ ጉዳይ ምፅራዩ የረጋግፅ።

ናይ ህፃውንትን መንእሰያትን ሳይካትሪ

እቲ ህፃን ብዛዕባ ጥዕንኡ ዓብዪ ስግዓት እንተሃልዩዎ ንደገፍ ሓገዝን ምስ ናይ ህፃውንትን መንእሰያትን ሳይካትሪ (BUP) ክዘራረቡ ይኸእሉ እዮም። እቲ መስርዕ ነዊሕ ስለዝኾነ ን BUP ንምዝርራብ ብዙሕ ከፀብዮም ይኸእል እዩ።

ደገፍ ግዳያት ገበን ኣብ ኣውራጃ ኡፕሳላ

እዋናዊ ሓበሬታ ኣድራሻ ንምርካብ ኣብ ብሮውዘሮም ዘሎ ንግዲ ይድለዩ።

- **Brottsofferjouren ኣውራጃ Uppsala** ዕድሙን ዓይነት ገበንን ብዘየገድስ ኣብ ኣውራጃ ኡፕሳላ ንተጠርጠርቲ ገበን፣ መሰኻኽርን ኣዝማድን ደገፍ ዝህብ ንምኽሰብ ዘይቆመ ትካል እዩ።
- **Brottsofferjouren Enköping** ዕድሙን ዓይነት ገበንን ብዘየገድስ ኣብ ኤንኮፕንግ ንተጠርጠርቲ ገበን፣ ንመሰኻኽርን ኣዝማድን ደገፍ ዝህብ ንምኽሰብ ዘይቆመ ትካል እዩ።
- **ማእኸል ደገፍ ገበነኛታት መንእሰይ Uppsala (Stödcentrum för unga brottsutsatta Uppsala)** ዓይነት ገበንን ብዘየገድስ ንህፃውንቲ፣ መንእሰያትን ኣዝማድን ደገፍ ዝህብ ናይ ከተማ ምምሕዳር ንጥፈት እዩ።
- **ኣብ ኣውራጃ Uppsala ዝርከብ ናይ ህፃውንቲ ሓባሲ ንብዓት (Barnombudet i Uppsala län)** ንመኽሰብ ዘይቆመ ትካል እንትኾን እንታይ ዓይነት ደገፍ ወይ ሕክምና ከም ዝርከብ ከምኡ እውን ብዘዕበ መሰላት፣ ሕግታትን መምርሕታትን ሓበሬታ ምሃብ ይኸእል እዩ።
- **TRIS – መሰል ደቂ ኣንስትዮ ኣብ ሕብረተሰብ ምስ ክብሪ ብዝተትሓሓዘ መጥቓዕትን ወፅዓን ብምቅዋም ዝሰርሕ ንመኽሰብ ዘይቆመ ትካል እዩ።**
- **ንማሕበራዊ ግልጋሎት (Socialtjänsten) ወይ ንክፍሊ ስድራቤት (familjeenheten)** ናብ ናይ ምምሕዳር ከተማ ስዊችቦርድ ብምድዋል ይራኽቡ።

አብ ናይ መፃምዲ መጥቓዕቲ ዘተኮሩ ንመኽሶብ ዘይቆሙ ትካላት መፅለሊ ደቂ አንስትዮ፡-

- Kvinnobyran Uppsala Stadsmission
- Kvinnojouren Uppsala
- Kvinnojouren Enköping
- Kvinnojouren Liljan, Tierp och Älvkarleby
- Kvinnojouren Freja, Östhammar
- Kvinnojouren Olivia, Håbo
- Kvinnojouren Solrosen, Heby

ንመኽሶብ ዘይቆሙ ትካላት መፅለሊ ደቂ ተባዕትዮ፡-

- Mansjouren Uppsala
- Mansjouren Frej, Östhammar

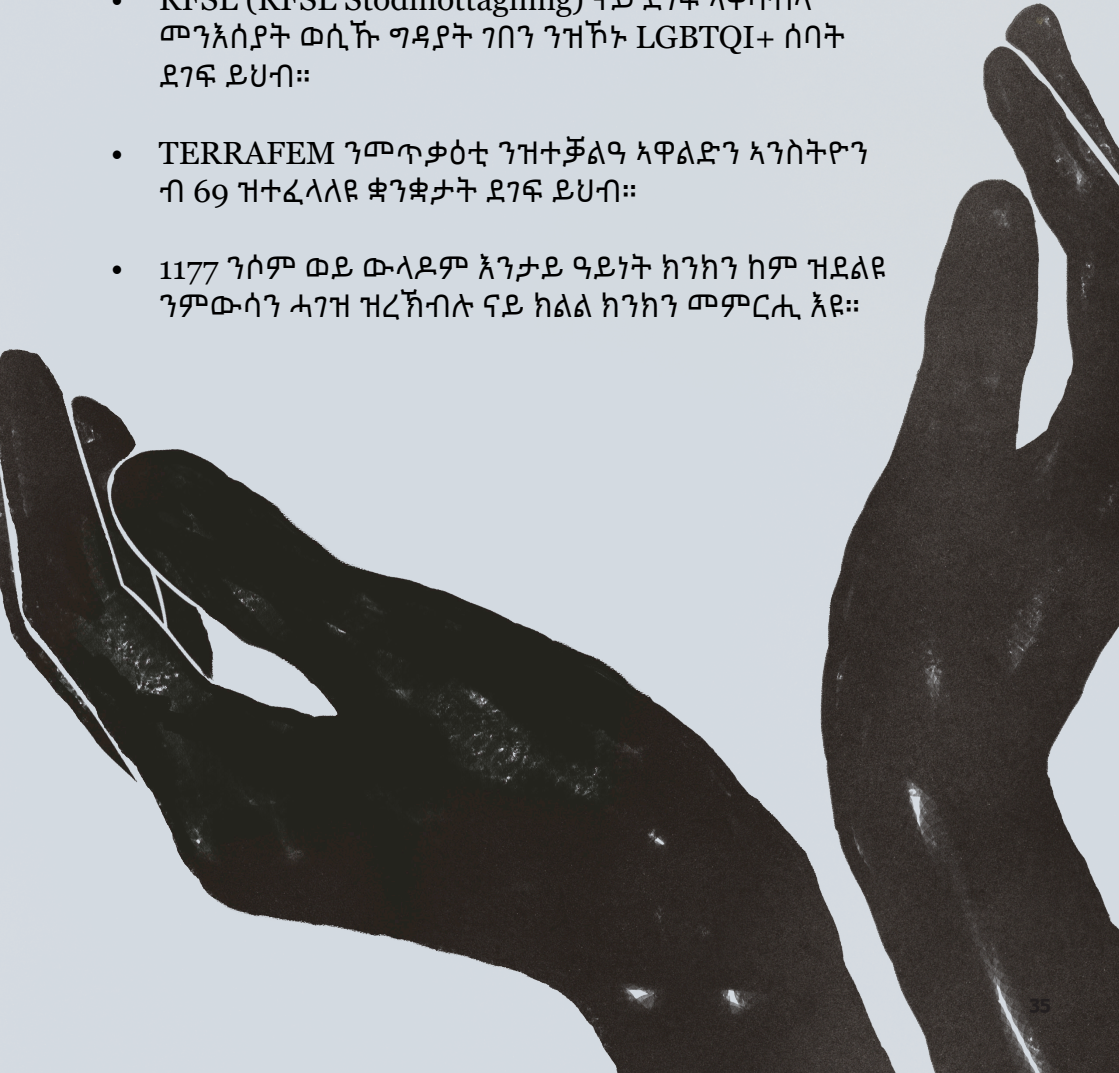

አብ መላእ ስዊድን ደገፍ ዝህቡ ንግድታት

- BROTTSOFFERJOURNEN ንኹሎም ግዳያት ገበን፣ መሰኻኽርን ኣዝማድን ሰብኣዊ ደገፍን ምኽርን ይህብ።
- BRIS ንህፃውንትን ንወለድን ምኽሪ ይህብ።
- እዚ ማሕበር ATSUB ንኣዝማድ ፆታዊ መጥቃዕቲ ዝበፀሐም ህፃውንቲ ደገፍ ይገብር።
- RISE ስዊድን ብህፃንነቶም ንመጥቃዕቲ ዝተቐልዑ ሰባት ማሕበር እዩ።
- ማሕበር STORASYSTER ንፆታዊ መጥቃዕቲ ምዕማፅን ንዝተቐልዑ መንእሰያት ደገፍ ይህብ።
- UNGARELATIONER.se ኣብ ጥቡቕ ርክብ ንመጥቃዕቲ ዝተቐልዑ መንእሰያት ይድግፍ።
- UNGASJOURERER.se ኣብ ስዊድን ንደቂ ኣንስትዮ፣ ደቂ ተባዕትዮ፣ ትራንስጎን መንእሰያትን ምስ ሰብ ምዝርራብ እንተድልዩዎም ክኣትውሉ ዝኽእሉ ይዝርዝር።
- BUFFF ኣብ ቤት ማእሰርቲ ወላዲ/ስድራቤት ንዘለዎም ህፃውንትን ዓበይትን ደገፍ ይህብ።
- ECPAT ኣንፃር ህፃውንቲ ንፆታዊ መጥቃዕቲ ምቅላዕ ይሰርሕ። ንህፃውንትን ወለድን ደገፍ ይህብ። ካብ ካልኣት ነገራት ብተወሰኺ ናይ ጥራሕ ነብሲ ስእልታት ንምውጋድ ይሕግዙ።
- MASKROSBARN ኣብ ገዛ ውሽጢ ፀገም ንዘለዎም ህፃውንቲ፣ ንኣብነት ኣብ ገዛ መጥቃዕቲ ወይ ማህሰይቲ እንተሃልዩ ወይ ናይ ኣእምሮ ፀገም ንዘለዎምን ደገፍ ይህብ።

- UMO.se ናይ መንእሰያት ኣቀባብላ ናይ ሓባር ዌብሳይት ኮይኑ ንመንእሰያት ሓበሬታን ደገፍን ይህብ።
- GAPF ምስ ክብሪ ብዝተትሓሓዙ መጥቃዕታትን ወፅዓታትን ንዝተቐልዑ መንእሰያት ማእኸል ደገፍ ኣለዎ።
- FRIENDS ኣድልዎ ንዝተፈጸመዎን ንጉልበታማት ዝተቐልዑን ህፃናት ድእገፍ ይህብ።
- RFSL (RFSL Stödmottagning) ናይ ደገፍ ኣቀባብላ መንእሰያት ወሲኹ ግዳያት ገበን ንዝኾኑ LGBTQI+ ሰባት ደገፍ ይህብ።
- TERRAFEM ንመጥቃዕቲ ንዝተቐልዎ ኣዋልድን ኣንስትዮን ብ 69 ዝተፈላለዩ ቋንቋታት ደገፍ ይህብ።
- 1177 ንሶም ወይ ውላዲም እንታይ ዓይነት ክንክን ከም ዝደልዩ ንምውሳን ሓገዝ ዝረኽብሉ ናይ ክልል ክንክን መምርሒ እዩ።

ንደገፍ ንማእኸል ህፁፅ ኩነታት ግዳያት ገበን ይርከቡ

ማእኸል ግዳያት ገበን ካብ ፖሊስ ነፃ ሃይማኖትን ነፃ ዝኾነ ንመኽሶብ ዘይቆመ ትካል ኮይኑ ንግዳያት ገበን፣ መሰኸኽርን ኣዝማድን ደገፍ ዝህብ ትካል እዩ። ምሳና ዝገብርዎ ርክብ ሽሞም ከይግለፅ ክገብሩ ይኸእሉ እዮም፣ እቲ ደገፍ ብናፃ እዩ፣ ናይ ስቕታ ቃል ኣቲና ኢና ስለዚ ናይ ፖሊስ ሪፖርት ኣየድልን እዩ። ብልዕሊ 20 ቋንቋታት ደገፍ ነቕርብ ኢና።

መስመር ሓገዝ ግዳያት ገበን ካብ ዘዳምፅን ዝርዳእን ሰብ ሰብኣዊ ደገፍ ይህብ፣ ብዛዕባ ሪፖርት ፖሊስ፣ ሕጋዊ መስርሕን ጉዳያት ካሕሳን፣ ደገፍ ኣብ እዋን መጋባእያን ምስ ሰበስልጣናትን ትካላት ድሕነትን ንምርኽብ ይሕግዝ።

ብእንግሊዝኛ ወይ ስዊድንኛ ደገፍ ንምርካብ ብ **116 006** ይደውሉ፣ ኢሜይል fraga@boj.se ይልኡኩልና፣ ወይ ምስ ኣማኸርትና ብዌብሳይትና boj.se ይዘራረቡ።

ብኸልኣት ቋንቋታት ደገፍ ንምርካብ፡- ናይ መራኸቢ ቅጥዒ boj.se/spes ይምልኩ።

ሓይሊ ዝህብ ደገፍ።